

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera a soudců Mgr. Kamila Tojnera a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **J. Č.**, zastoupeného JUDr. Petrem Holubem, advokátem se sídlem Jugoslávská 1809/23, Nový Jičín, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2016, č. j. MSK 47158/2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 11. 2016, č. j. 19 A 14/2016 – 43,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 11. 2016, č. j. 19 A 14/2016 – 43, **se zrušuje**.

II. Rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 30. 5. 2016, č. j. MSK 47158/2016, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

IV. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 24.456 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Petra Holuba, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Rozhodnutím Městského úřadu Nový Jičín ze dne 3. 2. 2016, č. j. OSČ/15558/2016, byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o silničním provozu"), kterého se dopustil tím, že dne 2. 6. 2015 v obci Mořkov v Beskydská před domem č. p. 179 řídil osobní motorové vozidlo Mazda 121 a při průjezdu pravotočivou zatáčkou; v místě, kde je trvale zúžená vozovka a omezen výhled vlivem zaoblení komunikace a trvalé vegetace, nebyl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou měl rozhled a čelně se střetl s protijedoucím vozidlem Citroën Jumper, které řídil L. Š. Uvedeným jednáním žalobce porušil § 4 písm. a) zákona o silničním provozu, za což mu byla uložena pokuta ve výši 1.500 Kč a současně stanovena povinnost uhradit náklady správního řízení v částce 1.000 Kč. Žalobce se tedy nechoval ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, své chování nepřizpůsobil zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, situaci v provozu na pozemních komunikacích. Žalobcem navržené důkazy správní orgán neprovedl z důvodu nadbytečnosti, neboť skutkový stav byl zjištěn na základě fotodokumentace pořízené policií a znaleckým posudkem Ing. Petra Schulmeistra. Podle znalce řidiči při vjezdu do zatáčky na sebe neviděli, přitom šíře silnice (3,6 metru) vyžaduje výrazné snížení rychlosti téměř na nulovou rychlost. Řidiči se spatřili 2 sekundy před střetem ve vzdálenosti 26 metrů, rychlost vozidel činila 24 km/h a 28 km/h. Tvrzení řidiče vozidla Citroën o zastavení jeho vozidla koresponduje s konečnou polohou vozidla Mazda, které se nacházelo 2,5 metru za místem střetu. Obě vozidla v okamžiku střetu částečně zasahovala do druhé poloviny vozovky. Žalobce měl možnost nehodě zabránit, kdyby reagoval včas, tj. 2 sekundy před střetem a snažil se vozidlo zpomalit brzděním. Řidič vozidla Citroën neměl technické možnosti zabránit nehodě v době, kdy se svým vozidlem zůstal stát. Za příčinu dopravní nehody znalec považuje jednání žalobce, který se nevěnoval dostatečně řízení a v době, kdy byl schopen vidět protijedoucí vozidlo, nezačal brzdit. Řízení proti obviněnému řidiči vozidla Citroën bylo podle § 76 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona zastaveno, neboť skutek, o němž se vedlo řízení, se nestal.

[2] K odvolání žalobce žalovaný rozhodnutím ze dne 30. 5. 2016, č. j. MSK 47158/2016, změnil text výroku o vině žalobce tak, že žalobce „při průjezdu pravotočivou zatáčkou v místě, kde je trvale zúžená vozovka a omezen výhled vlivem zaoblení komunikace a trvalé vegetace, se čelně střetl s protijedoucím vozidlem Citroën Jumper", ve zbylé části potvrdil prvostupňové rozhodnutí a odvolání zamítl. Dle odůvodnění rozhodnutí žalovaného žalobce vjel do nepřehledné zatáčky, kde je velmi problematické se vyhnout jiným vozidlům, rychlostí do 30 km/h, přitom viděl protijedoucí vozidlo v dostatečném čase k bezpečnému zastavení, avšak nijak nebrzdil a narazil do zastaveného vozidla. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě.

[3] Krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění k námitce žalobce spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu uvedl, že zjištění o průběhu střetu obou vozidel vyplývá z pořízené fotodokumentace a znaleckého posudku, jehož správnost a úplnost není nijak oslabena skutečností, že znalec neprovedl ohledání místa nehody. Neohleduplnost žalobce dle soudu spočívala v tom, že nezačal po uplynutí reakční doby brzdit a narazil do již zastaveného vozidla, přičemž vozidlo žalobce z části zasahovalo i do

levé poloviny vozovky. Je proto nerozhodné, zda jel žalobce při samém okraji vozovky a zda došlo ke stavebním úpravám vozovky.

[4] Návrh na provedení revizního znaleckého posudku, výslechu svědka a na rekonstrukci nehody soud zamítl, neboť skutkový stav byl v dané věci zjištěn v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), že o něm nejsou důvodné pochybnosti, provedení dalších důkazů soud považoval za nadbytečné. Znalec vycházel z policí pořízené fotodokumentace a plánku dopravní nehody, znalcem stanovené hodnoty reakční doby žalobce relevantně nezpochybnil.

[5] Krajský soud nepovažoval za pochybení správních orgánů, že neprovedly šetření na místě, neboť okolí místa nehody bylo řádně zdokumentováno policií a listiny založené ve spise skutkový stav dostatečně osvědčovaly.
[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce kasační stížnost.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti podané dne 12. 1. 2017 namítá, že krajský soud ani žalovaný se nevypořádali s jeho podáním ze dne 17. 2. 2016. Dále se nevypořádali s námitkou zpochybňující správnost posudku Ing. Schulmeistra, s námitkou o opomenutí jeho návrhu na vypracování revizního posudku, na provedení výslechu svědka J. M. a s návrhem na „prohlídku“ místa nehody za účelem zjištění reálných možností účastníků nehody. Stěžovatel nemohl vidět vozidlo na delší vzdálenost než 6 metrů, nebylo tak v jeho možnostech reagovat rychleji. Takové opomenutí návrhu stěžovatele zakládá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu a zároveň naplňuje kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkové zjištění soudu nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanovení o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost. Kdyby soud provedl stěžovatelem navržené důkazy, zjistil by stěžovatelem tvrzené skutečnosti o šířce původní štěrkové silnice (6 metrů), na které je položen asfaltový koberec vozovky o šířce 3,6 metrů, proto nic nebránilo řidiči Š., aby v souladu s místními zvyky jel po okraji své poloviny vozovky na nezpevněné krajnici komunikace, čímž by předešel střetu vozidel. Dopravní nehodu tak zavinil řidič Š. nesprávným najetím do zatáčky. Navržený revizní posudek měl osvětlit znalcem použitou hodnotu reakční doby, neboť znalec nepřihlédl k věku stěžovatele a tomu odpovídající vyšší hodnotě reakční doby. Jelikož je reakční doba stěžovatele 2 sekundy oproti znalcem stanové době 0,8 sekundy, neobstojí závěry posudku. Delší reakční doba věkem starších řidičů je notorietou vyplývající z literatury, nejedná se o subjektivní tvrzení stěžovatele, jak uvedl krajský soud.

[9] Dne 25. 5. 2017 stěžovatel předložil soudu nový znalecký posudek znalce Ing. Aleše Kaplánka, který i na základě místního šetření dospěl k závěru, že technickou příčinnou nehody bylo najetí vozidla Citroën do zatáčky způsobem, který neumožnil stěžovateli včas

spatřit druhé vozidlo z důvodu většího odstupu vozidla Citroën od pravého okraje vozovky.

[10] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že o správnosti znaleckého posudku nebyly pochybnosti, proto nebyl důvod k vypracování revizního posudku. Žalovaný nadále považuje za rozhodnou skutečnost, že stěžovatel nijak nebrzdil, přitom vzhledem k nepřehlednosti místa měl přizpůsobit svou jízdu, zpozornět a zpomalit vozidlo natolik, aby předešel nebezpečné situaci. Bez ohledu na závěr znalce Ing. Kaplánka o technické příčině dopravní nehody je z právního hlediska střet vozidel důsledkem neohleduplného jednání žalobce. Řidič motorového vozidla musí předpokládat, že při projíždění nepřehledné zatáčky může z protisměru vyjet jiné vozidlo nebo se může objevit jakákoliv jiná předvídatelná překážka.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[12] Stěžovatel může v kasační stížnosti uplatňovat pouze ty právní důvody, které již uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, pokud tak učinit mohl (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Tato zásada platí obdobně pro uplatňování skutkových novot, tedy skutečností, které jsou uplatňovány až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. K těmto právním a skutkovým novotám soud nepřihlíží. K meritornímu přezkumu mohou být tedy připuštěny pouze stížnostní námitky, které byly krajskému soudu předestřeny v rámci lhůty stanovené zákonem k podání žaloby (§ 71 odst. 2, věta třetí s. ř. s., § 72 s. ř. s.).

[13] V kasačním řízení stěžovatel po uplynutí lhůty k podání kasační stížnosti předložil soudu znalecký posudek Ing. Aleše Kaplánka. Otázkou, zda důkaz předložený teprve v řízení o kasační stížnosti, byť o skutečnosti zmíněné dříve, může být v dané věci použit pro rozhodnutí o kasační stížnosti, se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 3 Ads 36/2012 - 17 ze dne 20. 12. 2012, dle kterého „*[s]kutečnost, že takový důkaz stěžovatel předkládá až v řízení o kasační stížnosti, je třeba vnímat optikou principu vyjádřeného v ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. Městský soud rozhoduje na základě skutkového a právního stavu, který existoval v době rozhodování správního orgánu. Nové relevantní tvrzení o skutečnostech existujících již v době správního řízení, uplatněné v řízení o správní žalobě před krajským soudem, může být ještě pojato jako důvod pro doplnění dokazování, avšak přenášení uvedených odvolacích prvků až do fáze čistě kasačního řízení již není myslitelné …*“ V souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. soud nepřihlédl ke znaleckému posudku Ing. Aleše Kaplánka a k novému tvrzení stěžovatele o odborné literatuře uvádějící delší reakční dobu (v kasační stížnosti však nepředloženou), jestliže stěžovatel nepředložil nový znalecký posudek a nespecifikoval odkaz na odbornou literaturu ve vztahu k reakční době motoristy již v řízení u krajského soudu, ačkoliv tak učinit mohl.

[14] Soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci přípustně uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí

vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[15] Krajský soud spatřuje naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu v jednání stěžovatele spočívají v nedostatečné reakci na překážku (protijedoucí vozidlo), přitom se jednalo o nepřehlednou zatáčku a stěžovatel na vzdálenost rozhledu po uplynutí reakční doby nezačal brzdit. Stěžovatel nečiní sporným zjištění, že jeho vozidlo zasahovalo částečně také do druhé poloviny vozovky, avšak namítá, že nemohl reagovat, neboť vzdálenost vozidel byla kratší a naopak jeho reakční doba delší, než je uvedeno ve znaleckém posudku Ing. Schulmeistera. Podle stěžovatele mohl řidič vozidla Citroën srážce zabránit, kdyby sjel na nezpevněnou část komunikace.

[16] Pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti je nutné určit, nejen zda se s námitkami stěžovatele krajský soud řádně vypořádal, ale také zda jsou tyto námitky způsobilé založit takové pochybnosti o zjištěném skutkovém stavu, které mohou vyloučit odpovědnost stěžovatele za přestupek.

[17] Soud se nejdříve zabýval stěžovatelem uplatněným kasačním důvodem dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívající v opomenutí podání stěžovatele ze dne 17. 2. 2016 a jím navržených důkazů výslechem svědka, vypracováním revizního posudku a místním šetřením.

[18] Tvrzené podání ze dne 17. 2. 2016 stěžovatel podal ke Krajskému ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Policie vyhodnotila podání jako stížnost na jednání policistů i jako podání ve věci samé, proto dne 26. 2. 2016, tedy před vydáním rozhodnutí správního orgánu I. stupně, kopii podání postoupila Městskému úřadu Nový Jičín. Rukou psané podání stěžovatele obsahuje výhrady k jednání policistů a k obsahu protokolu z místa nehody. Na straně 5 a 6 podání stěžovatel vyhotovil vlastní nákres profilu komunikace a řezu vozidel s rozměry, ze kterých má být patrná vzdálenost jeho vozidla od betonové zdi plotu a volný prostor pro projetí vozidla na druhé straně komunikace. Stěžovatel také předložil fotografie místa a nadále trval na ověření výhledu řidičů před srážkou. Součástí žaloby podané dne 19. 7. 2016 byly přílohy, které obsahovaly výše uvedené fotografie pořízené stěžovatelem a kopie strany 5 a 6 podání ze dne 17. 2. 2016. V podání ze dne 29. 7. 2016 označené jako oprava chyb v psaní v žalobě stěžovatel doplnil žalobu o tvrzení, že se žalovaný nevypořádal s jeho podáním ze dne 17. 2. 2016, kde „správně okótoval rozhodné vzdálenosti v místě a správní orgán tyto početní údaje nevzal nijak v potaz a ani znalec se s nimi nevypořádal. Došlo tak k porušení § 50 odst. 3 správního řádu.“ Rozhodnutí žalovaného bylo zástupci stěžovatele doručeno dne 30. 5. 2016, posledním dnem k podání žaloby bylo 1. 8. 2016. Doplnění žaloby ze dne 29. 7. 2016 tak bylo učiněno včas.

[19] Krajský soud sice v narativní části odůvodnění rozsudku konstatuje obsah podání stěžovatele ze dne 17. 2. 2016, avšak dále výslovně neuvádí své úvahy o tom, zda se žalovaný s obsahem podání vypořádal. Jak výše uvedeno, obsahem podání ze dne 19. 7. 2016 byla námitka, že řidič Š. měl dostatečný prostor se střetu vyhnout a že je nutné ověřit výhledové vzdálenosti před nehodou. Ostatně takto stěžovatel tvrdí setrvale ve

správním i soudním řízení. S námitkou o nedostatečném výhledu se krajský soud vypořádal tak, že na základě znaleckého posudku Ing. Schulmeistra dovodil, že stěžovatel byl schopen na vzdálenost rozhledu své vozidlo zastavit, přesto po uplynutí reakční doby nezačal brzdit. Zároveň se krajský soud ztotožnil se závěrem znalce o technické nemožnosti řidiče vozidla Citroën dopravní nehodě zabránit. Nejvyšší správní soud takovou úvahu krajského soudu nepovažuje za řádné vypořádání se s námitkou stěžovatele o povinnosti druhé řidiče se mu vyhnut a to z důvodu dále uvedené vady znaleckého posudku (viz. bod 22 a 23 odůvodnění).

[20] K otázce odmítnutí návrhu na provedení konkrétních důkazů se zdejší soud opakovaně vyjadřoval, vycházeje rovněž z konzistentní judikatury Ústavního soudu. Ústavní soud k otázce tzv. opomenutého důkazu uvedl, že zásadám spravedlivého procesu odpovídá nejen možnost účastníka řízení vyjádřit se k provedeným důkazům, nýbrž i navrhnout důkazy vlastní. Soud (a tedy ani správní orgán) sice není povinen provést všechny navržené důkazy, avšak musí o vznesených návrzích rozhodnout a – pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a k právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 61/94, Sb. ÚS, sv. 3, s. 51, obdobně např. nález sp. zn. I. ÚS 549/2000, Sb. ÚS, sv. 22, s. 65, nález sp. zn. II. ÚS 663/2000, Sb. ÚS, sv. 22, s. 19, nález sp. zn. IV. ÚS 67/2000, Sb. ÚS, sv. 21, s. 153). Zároveň judikatura zdejšího i Ústavního soudu připouští, že opomenutý důkaz, jakkoli jde o vadu řízení před soudem, nemusí vždy znamenat porušení základních práv účastníků řízení, případně nepřezkoumatelnost rozhodnutí tak, jak ji pojímá Nejvyšší správní soud (k tomu srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 2. 2007, sp. zn. II. ÚS 744/06 a usnesení ze dne 1. 6. 2007, sp. zn. I. ÚS 452/07, ve kterých dovodil jisté implicitní odůvodnění toho, proč nebyl důkaz proveden, ačkoli to nebylo ve zkoumaných rozhodnutích výslovně uvedeno; dále pak rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2008, č. j. 8 Afs 17/2007 - 100). Dále je nutné zdůraznit, že soudní přezkum správních rozhodnutí nelze vnímat jako „odvolací řízení“ v plné apelaci, proto také důkazní aktivita soudu bude vždy činností doplňkovou, nikoliv dominantní.

[21] K námitce neprovedení místního ohledání podle § 54 správní řádu, resp. podle § 130 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, soud konstatuje, že v dané věci bylo ohledání místa nadbytečné, jestliže z pořízené fotodokumentace je zcela zřejmá poloha vozidel, rozsah jejich poškození i místní poměry komunikace. Společně s údaji o vozovce (šíře vozovky a geometrický tvar zatáčky) byla fotodokumentace dostatečným podkladem pro závěry znalce i pro posouzení věci žalovaným a následně i krajským soudem. Vzdálenost vozidel stanovil znalec pomocí simulačního programu na základě údajů o rychlosti vozidel, místu nehody, polohy vozidle po nehodě a úhlu zatáčky. Ohledáním jako takovým by soud nebyl schopen bez dalších odborných znalostí zjistit, zda znalcem stanovená rozhledová vzdálenost odpovídala skutečnému stavu. Ohledání místa by tak bylo úkonem v rozporu se zásadou hospodárnosti a rychlosti řízení, krajský soud tak postupoval správně, jestliže nevyhověl návrhu stěžovatele na provedení ohledání.

[22] Pouze prostý nesouhlas stěžovatele se závěry znaleckého posudku nezakládá povinnost soudu (správního orgánu) ustanovit znalce nebo znalecký ústav k vypracování

revizního posudku. Takovým důvodem je teprve příhodné poukázání na jeho neúplnost nebo vnitřní rozpornost, dále na zjevnou nelogičnost závěrů znalce, obvykle také předložení oponentního znaleckého posudku, přičemž vady posudku nebo rozpory mezi posudky nelze odstranit jinak. Stěžovatel svá tvrzení o delší reakční době řidiče v řízení před krajským soudem nijak neprokázal alespoň odkazem na „odbornou" literaturu, proto krajský soud důvodně odmítl požadavek stěžovatele na vypracování revizního posudku za účelem zjištění reakční doby. Shodně stěžovatel namítal nesprávnost posudkem stanovené vzdálenosti vozidel, aniž své argumenty relevantně prokázal. Výše uvedené však nelze konstatovat o závěru znalce o tom, že řidič vozidla Citroën neměl technické možnosti zabránit nehodě.

[23] Krajský soud závěr znalce převzal, aniž jej podrobil další úvaze směřující k námitce stěžovatele o tom, že sjetím na nezpevněnou část komunikace by řidič Š. vyloučil střet vozidel. Z fotografií z nehody je patrné, že na stranách zúžené asfaltové plochy komunikace je nezpevněná krajnice v takové šíři, že tvrzení stěžovatele o možnosti vozidel se vyhnout odpovídá skutečnému stavu v místě nehody. Závěr znalce o nemožnosti nehodě zabránit je tak ve zjevném rozporu s faktickým stavem, na který poukázal stěžovatel, proto bylo povinností správního orgánu vyzvat znalce k doplnění posudku nebo se s námitkou stěžovatele explicitně vypořádat, jelikož úvaha o jiném řešení situace řidičem vozidla Citroën je nejen otázkou skutkovou, ale zejména otázkou právní. Správní orgán nese odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci, podle § 3 správního řádu povinen postupovat *tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti*, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku.

[24] Soud považuje závěr znalce o možném řešení nehody za neúplný, neboť znalec nepřihlédl k celému nehodovému ději (dle znalce řidič Š. nemohl zabránit nehodě v době, kdy zůstal stát). Jednání účastníků dopravní nehody nelze hodnotit jen k okamžiku přímo předcházejícímu nehodě, nýbrž také s přihlédnutím k okolnostem, které založily předpoklady pro vznik nehody. Nehodový děj v dané věci nelze omezit jen na dobu, kdy se řidiči mohli poprvé spatřit. Součástí nehodového děje byl také způsob najetí vozidel do nepřehledné zatáčky. Pokud by řidič Š. vjel do zatáčky nikoli plynulým obloukem, potom rozměry a poloha jeho vozidla v zatáčce by mu neumožnily reagovat na spatření protijedoucího vozidla jinak než zastavením. V takovém případě by omezení volby předejít nehodě nebylo dáno pouze zúžením komunikace, nýbrž jednáním řidiče, jehož způsob jízdy v daném místě neodpovídal podmínkám zúžené nepřehledné zatáčky. Zároveň najetím do zatáčky při samém okraji vozovky by došlo ke změně výhledu obou řidičů, jejich výhledová vzdálenost by byla delší, měli by tak více času na vyřešení dopravní situace. Bylo proto na správním orgánu, aby učinil úvahu o tom, zda stěžovatelem namítané jednání řidiče vozidla Citroën je technicky možné a zda příčiny neprovedení úhybného manévru řidiče vozidla Citroën nemají vliv na závěr o odpovědnosti stěžovatele za přestupek.

[25] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008, č. j. 5 As 32/2008 - 51, *„[n]elze automaticky vinit ze spáchání přestupku dle § 22 odst. 1 písm. h) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, porušením povinnosti stanovené v § 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, řidiče automobilu, který, jakkoli nestandardní chování chodců ve vozovce předvídá a počíná si s maximální opatrností, nemůže již střetu nijak*

zabránit. Zavinění obviněného ze spáchání přestupku nutno posuzovat také s ohledem na tzv. princip omezené důvěry, podle něhož po účastníkovi silničního provozu nelze spravedlivě požadovat, aby bez dalšího předpokládal veškerá možná porušení pravidel tohoto provozu jinými účastníky, tedy i chodci, v daném případě pohybujícími se na komunikaci s možností výskytu (byť omezeného) motorových vozidel. Příčina dopravní nehody je zásadním skutkovým zjištěním pro zjištění zavinění a rozhodnutí o spáchání přestupku. Není proto bez významu, zda ke střetu s vozidlem došlo vinou neopatrné jízdy řidiče, nebo to byl naopak chodec, který náhle bez rozhlédnutí do vozovky vstoupí." Princip omezené důvěry znamená, že po účastníkovi silničního provozu nelze spravedlivě požadovat, aby bez dalšího předpokládal možné porušení pravidel provozu jinými účastníky a aby tomu přizpůsobil své počínání. Dané však neznamená, že jakékoliv porušení pravidel silničního provozu vylučuje deliktní odpovědnost dalších osob, vždy bude nutné přihlédnout k míře zavinění účastníka dopravní nehody na jejím vzniku.

[26] Podle § 20 zákona o silničním provozu se *řidiči protijedoucích vozidel vyhýbají vpravo, včas a v dostatečné míře. Nemohou-li se bezpečně vyhnout, musí dát přednost v jízdě ten, na jehož straně jízdy je překážka nebo zúžená vozovka. Musí-li jeden z nich couvat, učiní tak ten, pro něhož je to snazší nebo méně nebezpečné*.... Ocitnou-li se na zúžené komunikaci protijedoucí vozidla, jejichž šíře v součtu dosahuje nebo přesahuje šíři vozovky, jsou řidiči povinni se *vyhnout vpravo, včas a v dostatečné míře* a to i vjetím na krajnici dle § 11 odst. 2 zákona [dle § 2 písm. v) zákona o silničním provozu je krajnice *část povrchu pozemní komunikace ležící mezi okrajem přilehlého jízdního pruhu a hranou koruny pozemní komunikace, skládá se zpravidla ze zpevněné a nezpevněné části*], což předpokládá snížení rychlosti nebo zastavení vozidel s přihlédnutím k dopravní situaci a místním podmínkám; nebo dát přednost druhému vozidlu a předmětný úsek vozovky opustit couváním. Zákon o silničním provozu sice stanoví zákaz zastavení a stání v nepřehledné zatáčce [§ 27 odst. 2 písm. n) zákona], avšak zastavení vozidla z důvodu nezávislého na vůli řidiče není porušením takového zákazu [srovnej definici zastavení a zastavení vozidla dle § 2 písm. o) a p) zákona]. Je potom na posouzení konkrétního případu, zda řidič zahájil vyhýbání včas a v dostatečné míře, případně zda zastavení vozidla bylo v souladu se zásadou generální prevence dle § 4 písm. a) zákona, to vše s přihlédnutím k průběhu celého nehodového děje.

[27] Krajský soud i žalovaný se námitkou stěžovatele o možnosti protijedoucího vozidla zabránit střetu jízdou po krajnici ve skutečnosti nijak nezabývali, jestliže v rozporu s obsahem správního spisu omezili svá zjištění toliko na závěr znalce o technické nemožnosti řidiče vozidla Citroën zabránit nehodě, ačkoliv z fotografií dopravní nehody, z protokolu o nehodě a nákresu komunikace předloženým stěžovatelem vyplývá, že nezpevněná krajnice komunikace vytvářela předpoklady k vyhnutí se vozidel jízdou po krajnici, jestliže šíře vozovky byla rovna součtu šíře vozidel účastníků dopravní nehody. Pokud správní orgány v jízdě řidiče Š. nespatřovaly naplnění skutkové podstaty přestupku, ačkoliv oba řidiči se v rozporu s § 20 zákona o silničním provozu nevyhnuli protijedoucímu vozidlu, potom selektivní závěr o výlučné odpovědnosti stěžovatele za přestupek lze považovat za porušení zásady rovnosti a zákazu libovůle. Byla-li žalovaným spatřována odlišnost jednání obou řidičů v tom, že řidič vozidla Citroën stihl reagovat zastavením vozidla, je nutné přihlédnout k průběhu celého nehodového děje, tedy i k příčinám zastavení vozidla Citroën. Není totiž vyloučeno, že nemožnost vyhnout se

protijedoucímu vozidlu stěžovatele byla dána nesprávným najetím vozidla Citroën do zatáčky. Vzhledem k volnému prostoru krajnice komunikace je nutné doplnit zjištění skutkového stavu o průběhu jízdy řidiče vozidla Citroën, jakým způsobem vjel do zatáčky, aby celková dopravní situace mohla být podrobena úvaze o míře zavinění obou účastníků nehody. Zejména, pokud vozidla obou řidičů vzájemně přesahovala do druhé poloviny vozovky.

[28] Stěžovatel ve správním řízení i v řízení u krajského soudu navrhl výslech svědka J. M., který měl prokázat tvrzení stěžovatele o tom, že v okamžiku nehody vozidlo Citroën nestálo. Soud návrh zamítl pro nadbytečnost z důvodu prokázaného skutkového stavu znaleckým posudkem, který vycházel z pořízené fotodokumentace, přičemž znalec k tvrzení řidiče Š. a uvedl, že „koresponduje s konečnou polohou vozidla Mazda, která se nachází cca 2,5 m za místem střetu“. Obecně lze konstatovat, že důkazní síla znaleckého posudku je vyšší než výslech svědka, neboť znalec svá zjištění stanoví na základě odborných znalostí a svědek „jen“ na základě subjektivního vnímání situace nebo jevu. Je-li však znalecký posudek neúplný a správní orgán neučinil úkon k jeho doplnění, byl výslech svědka relevantním důkazem k prokázání skutkového děje o průběhu dopravní nehody.

[29] Nejvyšší správní soud považuje skutkové zjištění o průběhu dopravní nehody správním orgánem za nedostatečné. Skutkový stav nebyl zjištěn tak, aby o něm nebyly dány důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu), v důsledku čehož žalovaný odepřel stěžovateli právo na spravedlivý proces, pokud nedoplnil dokazování doplněním posudku a výslechem svědka a na základě dalšího zjištění neposoudil účinky jednání řidiče vozidla Citroën na vznik odpovědnosti stěžovatele za přestupek. Řízení před správními orgány vyžaduje rozsáhlé doplnění, proto krajský soud nebyl povinen takovou vadu odstranit v řízení o žalobě, avšak byl povinen k takové vadě přihlédnout a rozhodnutí žalovaného zrušit dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[30] Skutková podstata přestupku dle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o provozu na pozemních komunikacích za porušení povinnosti stanovené v § 4 písm. a) téhož zákona je velmi široká z důvodu preventivní povahy povinnosti stanovené v § 4 písm. a), ale právě proto lze aplikovat dané ustanovení zákona pouze se zřetelem ke konkrétním okolnostem, nikoli jako generální, sběrnou sankci za následek, tedy za dopravní nehodu jako takovou. Dojde-li ke střetu vozidel na zúženém a nepřehledném úseku komunikace, kdy obě vozidla přesahují do druhé části vozovky, aniž by se vzájemně vyhnula, je nutné přihlédnout k celému průběhu nehodového děje a poměřit podíl zavinění účastníků nehody na jejím vzniku.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Žalovaný vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu pro určení odpovědnosti stěžovatele za přestupek, přičemž skutkové zjištění o možnosti protijedoucího vozidla mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí o odpovědnosti stěžovatele za přestupek, přesto krajský soud napadená rozhodnutí správních orgánů nezrušil pro takto důvodně vytýkanou vadu správního řízení, tudíž je dán kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[32] Zároveň soud shledává naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívajícího v nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, který se nedostatečně vypořádal s námitkou stěžovatele o porušení povinnosti řidiče protijedoucího vozidla se vyhnout jeho vozidlu najetím na nezpevněnou krajnici komunikace.

[33] Krajský soud se k žalobní námitce stěžovatele o zavinění řidiče vozidla Citroën vyjádřil pouhým odkazem na zjištění znalce o zastavení vozidla a nemožnosti jinak nehodě zabránit, přestože takový závěr neodpovídal obsahu správního spisu bez jeho dalšího doplnění. Námitka stěžovatele o příčině nehody vyžadovala další skutková zjištění o průběhu jízdy vozidla Citroën a tomu odpovídající doplnění právní úvahy o případném spoluzavinění řidiče Š. na vzniklé nehodě a z toho plynoucích účinků pro vznik výlučné odpovědnosti stěžovatele za přestupek.

[34] Uvedená procesní pochybení krajského soudu mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, proto jsou naplněny kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., na základě čehož soud zrušil rozsudek krajského soudu (§ 110 odst. 1 s. ř.).

[35] Protože již v řízení před krajským soudem byly důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že za použití § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil i rozhodnutí žalovaného a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.). Tento názor lze shrnout tak, že v dané věci je nutné doplnit zjištění rozhodného skutkového stavu o průběhu nehody, aby bylo zřejmé, zda ke střetu vozidel nedošlo také v důsledku neohleduplné jízdy řidiče vozidla Citroën. Následně je nutné posoudit účinky případného porušení povinností tohoto řidiče na vznik odpovědnosti stěžovatele za přestupek. Soud si je vědom běhu lhůty k projednání řízení o přestupku, avšak smyslem soudního přezkumu ve správním soudnictví není nahrazovat činnost správních orgánů a vyprazdňovat účel správního řízení, proto soud zrušil nejen rozsudek krajského soudu, ale i rozhodnutí žalovaného.

[36] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který ve věci rozhodoval, proto rozhodl také o nákladech celého soudního řízení. Ve vztahu k výsledku soudního řízení je nutno posuzovat procesní úspěšnost účastníků řízení. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. má úspěšný žalobce právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkům řízení, kteří úspěch ve věci neměli. Z tohoto pohledu je nutno za úspěšného účastníka považovat stěžovatele, neboť se v průběhu celého řízení domáhal zrušení rozhodnutí správních orgánů; naopak žalovaný měl v řízení zájem na zachování rozhodnutí správních orgánů.

[37] Stěžovatel byl již v řízení u krajského soud zastoupen advokátem, proto mu kromě uhrazeného soudního poplatku ve výši 3.000 Kč náleží náhrada nákladů spočívající v odměně advokáta za tři úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) - převzetí právního zastoupení, podání žaloby a účast na soudním jednání dne 22. 11. 2016. Podle § 7 bodu 5 ve spojení

s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu činí výše odměny za jeden úkon právní služby 3.100 Kč (3 x 3.100 = 9.300). Náhrada hotových výdajů pak dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu tvoří 300 Kč za každý úkon (3 x 300 = 900). Podání stěžovatele ze dne 29. 7. 2016 soud nepovažuje za důvodně vynaložené náklady řízení, neboť takto měl stěžovatel učinit již v rámci podané žaloby. Doplnění žaloby ve lhůtě dle § 72 odst. 2 s. ř. s. je přípustné, pokud však tímto stěžovatel nereaguje na podání žalovaného, nelze jej považovat za důvodně vynaložený náklad řízení. Pro určení výše náhrady nákladů řízení je doplnění žaloby a žaloba jedním úkonem. Odměna advokáta tak činí 10.200 Kč. Advokát je plátcem DPH, odměna je tak celkem 12.342 Kč. Spolu se zaplaceným soudním poplatkem stěžovateli vznikly náklady ve výši 15.342 Kč. Soud nepřiznal náhradu nákladů za uhrazený soudní poplatek za podání návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, neboť takovému návrhu krajský soud nevyhověl, v této části byl stěžovatel neúspěšný.

[38] Náklady řízení o kasační stížnosti spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 5.000 Kč a odměně advokáta. Ta je tvořena odměnou 3.100 Kč za jeden úkon právní služby dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (sepsání kasační stížnosti) a paušální náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč. Podání ze dne 2. 1. 2017 soud nepovažuje za důvodně vynaložené náklady řízení, jestliže k podání stěžovatele nebyl soud oprávněn přihlédnout podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Odměna advokáta činí 3.400 Kč, s 21 % DPH je v celkové výši 4.114 Kč. Společně s uhrazeným soudním poplatkem stěžovateli vznikly náklady řízení o kasační stížnosti ve výši 9.414 Kč.

[39] Žalovaný je proto povinen žalobci uhradit náklady řízení o žalobě i kasační stížnosti ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to ve výši 24.456 Kč k rukám zástupce stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2018

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu